

Stručni rad

VAŽNOST ČITANJA ZA TEČNOST GOVORA STRANOG JEZIKA I RAZVIJANJE KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

Irena Mori

SŠ Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

Sažetak

Članak se bavi pozitivnim posljedicama čitanja, posebice važnošću čitanja literature na stranom jeziku za učenike i srednjoškolce. Naime, čitanje na stranom jeziku od ključne je važnosti za razvoj tečnog govora, jer učenik čitanjem obogaćuje svoj vokabular, usvaja stalne fraze, idiome i jača gramatičke strukture, što njegov govor čini prirodnijim, opuštenijim i tečnijim.

Ključne riječi: tekst, čitanje, vokabular, komunikacija, govorna tečnost.

1. Uvod

Noam Chomsky, svjetski poznati profesor lingvistike, u svom se djelu **Poznavanje jezika: o prirodi, izvoru i upotrebi jezika (Knowledge of Language: Its Nature, Origin, and Use)** zapitao tri pitanja o prirodi, podrijetlu i upotrebi jezika:

1. Što je znanje jezika?
2. Kako usvajamo znanje jezika?
3. Kako upotrebljavamo znanje jezika?

Nas prvenstveno zanima odgovor na drugo pitanje. Chomsky je tvrdio, da se svako dijete rađa sa znanjem univerzalne gramatike, što mu omogućuje, da brzo i bez puno napora uči strane jezike. Međutim, ono što mora naučiti je gramatika pojedinog jezika. U gramatici je određeno koji nizi riječi su moguće jezične rečenice.

Mnogi se lingvisti ne slažu s njegovom teorijom. Mišljenja su, da jezike učimo kao i sve ostale stvari - zbog izloženosti različitim podražajima u našem okruženju.

No, što bi učitelji odgovorili na isto pitanje?

Učitelji stranih jezika djelomično bi se složili s time. Činjenica je da mlađa djeca lakše nauče jezik nego adolescenti ili starije odrasle osobe. Osim gramatike pojedinog jezika, koja je relativno laka, dodali bi učitelji stranih jezika, potrebno je naučiti i mnogo riječi, što uopće nije tako jednostavan proces. Kako naučiti štoviše riječi? Kako povećati svoj vokabular kako bi vaše komunikacijske vještine bile što bolje, a govor tečniji?

Naime, srednjoškolci koji pohađaju gimnazijsko obrazovanje moraju nakon završene četvrte godine položiti maturu odnosno državni ispit koji se sastoji od dva izborna predmeta i tri obvezna: materinji jezik, matematika i strani jezik, što je uglavnom engleski. Maturski ispit iz engleskog jezika zahtijeva od učenika puno znanja s područja korištenja jezika: glagolsko vrijeme u kontekstu, tvorba riječi, čitanje s razumijevanjem, slušno razumijevanje, pisanje kratkih pisanih sastavaka i eseja, razgovor s ispitivačem u usmenom dijelu ispita.

Kako postići tako visoku razinu znanja? Odgovor je jednostavan: puno gramatičkih vježbi, pisanja, komunikacije i čitanja.

2. Čitanje je nužnost

“Stog molimo vas, molimo sve, bacite odmah svoj TeVe, umjesto njega, nemajte brige, policia će vam stati za knjige.”— Roald Dahl

Čitanje koristi svima. Osim toga da je odlično za opuštanje i dokazano smanjuje stres, ima i pozitivan učinak na naš mozak, otvara nam vrata u nov svijet, druge kulture, drugačiji način razmišljanja, proširuje nam vidike i čini nas tolerantnijima prema različitim okolinama i ljudima. Onaj tko voli knjige nije nikad sam, uvijek je u društvu ovakvih ili onakvih književnih junaka i njihovih priča.

Međutim, čitanje tekstova na stranom jeziku pomaže nam u učenju jezika. Čitanje nas tjera na stalno razmišljanje i utvrđivanje - tako gramatičke strukture kao i vokabulara, što poboljšava naše pamćenje. Redovitim čitanjem bogatimo naš vokabular i poboljšavamo jezične vještine, a pored toga razvijamo i osjećaj za to što u stranom jeziku zvuči prirodno, a što ne.

Zbog svih navedenih razloga, učitelji neprestano ističemo važnost čitanja i potičemo srednjoškolce da svoje slobodno vrijeme barem povremeno posvete knjizi, vijestima, blogu ili članku na stranom jeziku.

2. 1. Što i kako čitamo na nastavi

George Bernard Shaw jednom je napisao, kako djetetu nikada ne bismo trebali davati knjigu koju sami ne bismo čitali, zato se u školi trudimo učenicima ponuditi knjige i članke koji se nama, učiteljima, čine zanimljivi i poučni. Nažalost, studenti nisu uvijek istog mišljenja.

U nižim godinama počinjemo s lakšim tekstovima koji su dio udžbenika ili ih pronalazimo na internetu te ih prilagođavamo njihovom znanju: tekstovi pjesma, članci, novele, basne, bajke, kraće vijesti. To znači da ih pojednostavimo (uklonimo teže riječi, pronađemo sinonime itd.) i skratimo (izbrišemo rečenice, dijelove rečenica ili odlomke koji nisu bitni za priču).

Međutim, u višim godinama čitamo izvorne članke iz engleskih internetskih novina. Što utječe na odabir članaka? Prije svega, aktualnost i tema članka.

Na maturi iz engleskog jezika pismeni se zadaci odnose na određena tematska područja, a na usmenom ispitu učenici maturanti razgovaraju sa svojim ispitivačem o neki od sljedećih tema: prijatelji, obitelj, slobodno vrijeme, putovanja, učenje jezika, ovisnost, škola i obrazovanje, zdravlje i medicina, urbani i ruralni život, priroda, ugrožene životinjske vrste, komunikacija, mediji, rad, planovi za budućnost, kultura, umjetnost, znanost, tehnologija, globalizacija, migracije, okoliš, zagađenje, hrana, poremećaj ishrane ...

U pravilu, u završnoj godini za svaku od tema na maturi srednjoškolci dobivaju članak koji je vezan za određenu od njih, tako da kroz cijelu školsku godinu obradimo odnosno utvrdimo sve teme.

Kako čitamo tekstove?

a) U nižim godinama tekstove obično čitamo zajedno na času. Čitamo po odlomcima, zapisujemo i objašnjavamo nepoznate riječi. Učenici moraju na kraju odgovoriti na pitanja o tekstu, a za domaću zadaću moraju napisati kratak sažetak ili upotrijebiti nove riječi ili idiome u rečenicama.

b) U završnoj godini srednjoškolci obično sami pročitaju članak kod kuće, u rječniku potraže nove riječi te ih prevedu, odgovore na pitanja i ukratko sažmu suštinu teksta. Na nastavi odgovaraju na različita pitanja vezana na tekst i time dokazuju da su pomoću prevođenja ili upotrebe riječi u vlastitim rečenicama ovladali novim riječima. Uz to, također uvijek raspravljamo o temi članka kako bi studenti mogli iznijeti svoje mišljenje.

Ova se metoda pokazala vrlo dobrom jer učenici utvrde tako gramatiku kao i vokabular o različitim tematskim područjima.

2. 2. Čitanje beletrističkih djela za maturu

Čitanje romana za maturu također značajno doprinosi širenju vokabulara jer su to izvorna djela autora što pišu na engleskom jeziku. Učenicima savjetujemo neka prvi put pročitaju djelo na svom materinjem jeziku, a drugo, dubinsko čitanje neka bude na engleskom jeziku. Djela uvijek stavljamo u povijesni kontekst, kažemo nešto o autoru, tako da je usvojeni vokabular još raznovrsniji.

Učenici pročitaju djelo, potraže nepoznate riječi u rječniku, napišu sažetak poglavlja odnosno čina ukoliko je pitanje o dramskom djelu. Zatim moraju raspravljati o samom djelu, glavnim likovima, njihovim odnosima, temama i simbolima. Naravno, od njih se očekuje i korištenje novostečenog vokabulara.

2.3. Čitalačka značka

Cilj natjecanja u čitalačkoj znački na stranom jeziku je promicanje čitanja. Željeli bi da bi svake godine sve više učenika čitalo i natjecalo se, ali stvarnost je drugačija. Broj srednjoškolaca koji si odvaja vrijeme za čitanje opada svake godine. Potrebno je pročitati čak tri knjižice i otpisati test, gdje se provjerava tako poznavanje djela kao i jezika, osobito vokabulara. Ponekad je poticaj za lijepo postignuće na natjecanju lijepa ocjena.

Srednjoškolci knjige čitaju u svom slobodnom vremenu, a ponekad u prvoj ili drugoj godini odaberemo neku zanimljivu knjigu koju moraju pročitati svi učenici. Iako se radi o pojednostavljenim izvornim djelima, mi ih tretiramo slično kao djela za maturu – čitamo ih od poglavlja do poglavlja, objašnjavamo nove riječi, sažimamo priču, razgovaramo o protagonistima i antagonistima, raspravljamo o temama, učenici izražavaju svoje mišljenje o pročitanoj djelu.

3. Zaključak

Ukratko: ako želimo svladati strani jezik, tečno i spontano komunicirati na stranom jeziku, moramo čitati - čitati puno i redovito. Važno je čitati članke o raznim temama i sve vrste beletristike. Čitajući, učenici obogaćuju svoj vokabular, što im omogućuje ne samo tečniji govor već i bolje pisanje i razumijevanje tekstova tena kraju krajeva, što nije zanemarivo, i bolji rezultat na maturi na stranom jeziku.

4.Literatura

- [1.]Chomsky, N. (2002). *Knowledge of Language: Its Nature, Origin, and Use*, New York: Praeger, 1986
- [2.]Jezik in slovstvo. URL:
https://www.jezikinslovstvo.com/ff_arhiv/lat2/044/66c01.htm (16. 8. 2021)
- [3.]RIC in Splošna matura. URL:
https://www.ric.si/splosna_matura/splosne_informacije/ (16. 8. 2021)